

משפחה בהפתעה

סוזן אליזבט וברכה

צילום: איילת שלכט-ארונוביץ

רינת רוזנברג

יום אחד בלי שום הכנה מוקדמת, התהפכו החיים של ברכה שלכט ממושב עין יהב, וכל מה שחשבה שידעה על ילדותה, על משפחתה ובעיקר על אביה, קיבל תפנית בלתי צפויה. גילויים מפתיעים, משפחה שלא הכירה והתרגשות עצומה הם רק חלק ממסע. מסע שמתחיל בשיחת טלפון, ממשיך לאנגליה והוא רק ההתחלה של הסיפור.

ברחה עם אחיה באמצע הלילה. יחד הגיעו לבית אמם בכרכור, ולמחרת נשלחה ברכה לקיבוץ "להבות חביבה". אחיה עבר למשפחה אומנת בכרכור.

ב"להבות חביבה" הכירה ברכה את יענקלה שלכט שהיה בן כיתתה. מאז הם יחד. היא בנתה את עצמה, נישאה, הקימה משפחה, משק בעין יהב, הקימה את משרד הביטוח "שלהב". יש לה שלושה ילדים ואחד עשר נכדים. תמיד עבדה, תמיד עמדה בזכות עצמה, אישה חזקה.

עד כמה מופרך? צריך ללכת אחורה אל הסיפור המשפחתי ואל הילדות של ברכה. כשהייתה בת שנתיים נעלם אביה. אמה, שנותרה לבדה מטופלת בשני תינוקות (אחיה היה אז בן חצי שנה), פנתה לשירותי הרווחה שכונו בימים ההם "העזרה הסוציאלית". הם שלחו את ברכה בת השנתיים למשפחה אומנת. אחרי שנתיים בהיותה בת ארבע נשלחה, הפעם יחד עם אחיה, למשפחה אחרת, אצלם הייתה עד גיל אחת עשרה. ברכה לא מרחיבה פרטים אך ניכר שהשנים במשפחה זו הותירו בה כאב גדול. בגיל אחת עשרה

לפני שש עשרה שנים יצאנו כל המשרד ליום כיף. ציפי דובר, שעבדה אתנו באותם הימים, הציעה לי שנפגוש בנתניה מגדת עתידות. הסכמתי. זה נראה שעשוע חביב. היה יום מאוד נחמד וגם פגשנו את מגדת העתידות שאמרה לי, בין יתר הדברים, משפט שנשמע לי מופרך לגמרי: "יש לך, מצד אביך, משפחה במנצ'סטר, אנגליה!" טראח. מה זאת אומרת משפחה במנצ'סטר? חוץ מהמשפחה שהקמתי, בקושי יש לי משפחה בכלל אז פתאום משפחה במנצ'סטר? זה היה הזוי בעיניי ומופרך לחלוטין."

לפני שבועיים פגשתי את ברכה נסערת. בתוך הסערה היא מספרת לי סיפור מדהים שנשמע דמיוני. סיפור הכולל גילוי של משפחה שלא ידעה על קיומה ועל טלטלה עצומה. יום לאחר שנפגשנו היא טסה כדי לפגוש אחות שעד יום קודם לא ידעה על קיומה. ביקשתי שתשתף אותי בשובה בכל הפרטים. עברו שבועיים ואנחנו יושבות יחד כדי להשלים את הסיפור שהחלה לספר לפני צאתה למסע.

אבא נעלם

"אבי נעלם יום אחד. לא הכרתי אותו. אמי סיפרה לי עליו דברים אינמיים. היו לאמי חיים קשים והיא לא שיתפה אותי בהם. כאשר עשתה זאת וכאשר סיפרה על אבי, היו אלה דברים קשים. מהדברים שנאמרו לי לאורך השנים חשבתי שהוא נהרג. אחד הפרטים שאמי חשפה בפניי היה שחצי שנה אחרי שאבי נעלם, התקשר אל אמי קרוב משפחה שהיה שוטר בירושלים. הוא סיפר שהיה עד לתהלוכה של כמרים שהתקיימה בעיר ובהם הוא בטוח שזיהה את אבי. אותו קרוב משפחה ביקש מאמי להגיע אליו לירושלים כדי למצוא את אבי ולהביא לכך שייתן לה גט אצל עורך דין. אבי, כך נודע להם, התנצר בכנסייה בירושלים. הוא נתן גט לאמי ונעלם לתמיד.

"לפני שבע שנים נפטרה אמי בגיל 94. היא השאירה אחריה יומנים ומכתבים שלה כתובים כולם בגרמנית - שפת אמה. עד היום לא קראתי אותם, מפחד, מהדחקה. לא רציתי להוסיף עוד קושי ועומס רגשי במקום שברור לי, היום יותר מתמיד, כמה הוא טעון אצלי. אני חושבת שהשתקמתי מילדותי, אין לי רצון לחזור אליה."

העלילה מסתבכת

המציאות שברכה בנתה, החיים והמשפחה, תחושת היציבות היחסית, הופרו בשיחת טלפון אחת בשישה עשר בנובמבר. "אחי התקשר אליי. הייתי בדרכי מאילת. השיחה נסבה על קצת עניינים טכניים, לא משהו חריג, ואז הוא אמר לי שיש לו משהו שהוא מתלבט אם לשתף אותי בו. 'נו באמת, ספר!' אמרתי לו, והוא סיפר. 'התקשרו אליי מהצלב האדום העולמי, אמרו לי שיש לי אחות בלונדון. אני לא מאמין לזה!' זה מה שהוא אמר. מיד נזכרתי במשפט ההוא שאמרה לי לפני שש עשרה שנים מגדת העתידות 'יש לך, מצד אביך, משפחה במנצ'סטר אנגליה!' עם כל כמה שזה היה הזוי כשמגדת העתידות אמרה זאת,

האמירה שלה סקרנה אותי אז, ואפילו פניתי לחוקר פרטי שיגיד לי מה נדרש כדי לבדוק אם אכן יש לי משפחה במנצ'סטר, הוא אמר באופן שאינו משתמע לשתי פנים: 'מסובך, ארוך ויקר'. עזבתי את העניין. ופתאום עכשיו אחי מספר לי שיש לנו אחות בלונדון? מה קורה כאן? לקחתי מאחי את מספר הטלפון ואת השם של האישה שיצרה אתו קשר מהצלב האדום דרך מגן דוד אדום בישראל. התקשרתי וביקשתי לדבר אתה, להבין מה פשר העניין. ענתה לי אישה בשם סוזן אדל. תגובתה הייתה נרגשת באופן קיצוני. ברישומי

אחי התקשר אליי. הייתי בדרכי מאילת. השיחה נסבה על קצת עניינים טכניים, לא משהו חריג, ואז הוא אמר לי שיש לו משהו שהוא מתלבט אם לשתף אותי בו. 'נו באמת, ספר!' אמרתי לו, והוא סיפר. 'התקשרו אליי מהצלב האדום העולמי, אמרו לי שיש לי אחות בלונדון.'

הצבא הבריטי, ששירת בו אבי (שם הכיר את אמי והם נישאו במהלך השירות), רשום שבתשעה בדצמבר 1944 נולד לו בן ושמו של הבן ברוך. 'זהו תאריך הלידה שלי, הרישום כנראה שגוי מעט', אמרתי לה, 'שמי ברכה ואני בת. אני מניחה שהכוונה היא אליי'. היא המשיכה וסיפרה שלאבי יש בת בלונדון והיא זו שביקשה את עזרתם לאתר אותי. קוראים לה סוזן לאחותי, סוזן-אליזבת. כל זה קרה בבוקר של יום שני. אשת הקשר במגן דוד

אדום, שמאותה שיחה הייתה איתי בקשר רצוף ואינטנסיבי מאוד, ביקשה את רשותה של אחותי לשתף אותי במידע ובפרטים נוספים. היא חזרה אליי אחר הצהריים לאחר שקיבלה את האישור וסיפרה: אבי נפטר בשנת 1989, לפני 26 שנים. היא מסרה לי את מספר הטלפון של אחותי. עד לאותו הרגע חשבתי שאבי מת כשהייתי פעוטה. אי אפשר לתאר איזו סערת רגשות עברה עליי. התחושה הקשה של השנים שהוחמצו, הקשר שנגזל, הכעס הרב וחוסר היכולת להבין מה הביא אותו לנטוש אותי. במשרדי הצלב האדום ההתרגשות הייתה עצומה. לא זכור להם סיפור דומה שבו פנייה שנעשתה בבוקר לאיתור אדם, מגיעה לסיומה הטוב בפחות מיממה. נחמד להיות סיפור הצלחה. יחד עם זאת, באמת, זו טלטלה שאי אפשר להתכונן אליה. שיתפתי מיד את יענקלה ואת הילדים. הייתי בטירוף מהגילוי הזה.

"אחרי שקיבלתי את מספר הטלפון של אחותי, התקשרתי והצגתי את עצמי, עד לאותו רגע היא חשבה שהיא מחפשת את אחיה ופתאום יש לה אחות. בכינו שתינו. בהמשך התרחבה התמונה עוד יותר. לסוזן יש שני אחים - אחד אחד היגר לאוסטרליה ונפטר לפני שנים אחדות ואח נוסף במנצ'סטר!

מסע לאנגליה

"ביום רביעי כבר הייתי יחד עם יענקלה בעלי ועם בתי איילת על טיסה ללונדון! תיאמתי עם סוזן שניפגש בשדה התעופה הית'רו בלונדון. כדי שאזהה אותה בשדה ביקשתי שתישא שלט עם שמי."

"נחתנו, אספנו את המזוודות שלנו (כל האריזה הייתה מאוד ספונטנית, לא ידעתי אפילו מה הכנסתי פנימה. כן היה לי חשוב לקחת תמונות מעטות שהיו לי עם אבי באלבום הילדות שלי, יש מעט מאוד כאלה מטבע הדברים), יצאנו לאולם מקבלי הפנים וכלום! אין כל סימן. חיכינו שעתים וכלום. אין אף אחד. לחץ וחוסר אונים שכנראה ניכרו עלינו, הביאו את אחד העובדים בשדה התעופה לברר מה קרה. במצב הנסער שהייתי, סיפרתי לו מיד את כל הסיפור. לא יאומן אבל זה כנראה סיפור עם עומק רגשי רב כל כך שהוא מיד התגייס לעזרתנו, עשה כמה שיחות טלפון, נוצר קשר עם בנה של אחותי ואז התברר שהיא קיבלה מידע שגוי והגיעה לטרמינל אחר מזה שבו נחתנו, מרחק חצי שעה נסיעה מהטרמינל שבו חיכינו. אני רק יכולה לתאר מה עבר עליה בזמן שחיכתה לנו שם. בסוף היא נכנסה לטרמינל. נכה הנעזרת בשני מקלות הליכה. זיהיתי אותה מיד. אי אפשר

יחד, המשפחה שלי היא העוגן, הניצחון שלי על העבר והיא המציאות שאנחנו יצרנו. יענקלה החבר שלי, בן הזוג שאיתי מאז הימים הראשונים ב'להבות חביבה', הילדים והנכדים שלי. הם משענת של יציבות גם בטלטה העצומה הזו שנכנסה לחיי.

אחותה ואחיה של ברכה יגיעו מאנגליה בפברואר לביקור כאן בערבה. ברכה מלאת התרגשות וציפייה. זה פרק חיים חדש, התחלה מאוחרת, וכמו בכל התחלה יש המון תקווה וחשש והתרגשות.

היחידה לחידוש קשרי משפחה

חשיפת הסיפור המשפחתי של משפחת דרוקמן ויצירת הקשר נעשו בעזרתה של סוזן אדל, נציגת היחידה לחידוש קשרי משפחה במד"א. סוזן עשתה זאת במסירות, במעורבות אישית גדולה. היחידה פועלת כחלק משירותי מד"א בישראל, כחברה בתנועת הצלב האדום העולמי. זו יחידה שמטרתה לחידוש קשרי משפחה עבור אנשים שהופרדו עקב מלחמות או אסונות. היחידה פועלת בשיתוף פעולה עם אגודות הצלב האדום בכל העולם, שירותי האיתור הבינלאומיים (ITS) והוועד הבינלאומי של הצלב האדום (ICRC). בישראל יש ליחידה זו חשיבות מיוחדת היות שהיא נותנת מענה למשפחות של ניצולי שואה אשר איבדו קשר עם קרוביהם בנסיבות המלחמה. בשנים האחרונות לחלק מן הניצולים ולמשפחותיהם זוהי לעיתים בבחינת "בקשה אחרונה" לאתר מידע על גורל קרוביהם.

היחידה פועלת גם לאיחוד משפחות באוכלוסיות פליטים אשר הופרדו בנסיבות טרגיות. השירות לחידוש קשרי משפחה מופעל גם בעתות חירום ומקבל משנה תוקף בעת אסונות או אירועי איבה בהם מעורבים אזרחי ישראל השוהים מחוץ לגבולותיה.

היחידה לחידוש קשרי משפחה מגן דוד אדום בישראל

רח' יגאל אלון 60, תל אביב 67062
טל: 03-6301464 פקס: 03-7305983
rfl-imda@mda.org.il

הבריטי. היות שזה היה חדש להם הם פנו לצבא הבריטי וביקשו לקבל מידע נוסף מארכיון הצבא. עברו שנתיים עד שהמסמכים הועברו אליהם ושם הם גילו את המסמך שמעיד שאבי (יוליאן דה מטקארי שהחליף בישראל את שמו ליולי דרוקמן), נישא לרות קיסנר ולהם נולד בן בשם ברוך בתשעה בדצמבר 1944. הבריטים לא דייקו לגמרי ברישומים מסתבר. זהו תאריך הלידה שלי. "לאור הסיפור המשפחתי הסבוך שהכירו מצד אמם, הם ביקשו למצוא גם את האח שעליו העידו המסמכים של הצבא. כדי לעשות זאת הם פנו לצלב האדום וכך התגלגלו לשבת יחד סוזן, פיטר, רוני (האח שחי במנצ'סטר) ואני, בבית מלון בעיירה סויינדון מגלים את הסיפור המשפחתי הסבוך והמסועף של כל אחד מאתנו ואני מגלה מי היה אבי.

עבר, הווה, עתיד

"אחרי כל השנים האלה והכאב שליווה אותי על הנטישה הם סיפרו לי שאבי היה איש מדהים. הוא שירת בחיל הרפואה הבריטי. לאחר שחרורו עבד כאח ראשי בבית חולים, היה איש שקט, צייר אומן, נדיב וחם. אבא אהוב. ואני כל הזמן חושבת לעצמי איך? איך הוא זנח ככה שני תינוקות? מה היה שם?

"אין לי תשובות וכנראה גם לא יהיו לי. בכל ההתרגשות הגדולה עם המפגש הפתאומי הזה עם אחים שלא הכרתי, עם חיים שלא ידעתי עליהם, האירועים האחרונים ממש הפכו את עולמי והם מלווים גם בתסכול עצום, בחוסר הבנה וכאב על כך שאבי מעולם לא יצר קשר. "אני חושבת שהגיע הזמן שאתרגם ואקרא את היומנים והמכתבים שאמי השאירה. אולי שם יתבהרו לי עוד פרטים. אני חושבת שאני מוכנה עכשיו להתמודד עם מה שאגלה. יש לי משפחה משלי, המשפחה שהקמתי עם יענקלה. בנינו בית

היה לטעות זה היה לא פחות מהזוי. התחבקנו ובכינו, סצנה מסרט!

"נסענו לסויינדון, עיירה אפרורית במרחק של שעה וחצי נסיעה מלונדון, שם היא חיה. עכשיו התחיל מסע הגילויים השלם.

"אבינו נפטר, כמו שנודע לי, לפני עשרים ושש שנים. אשתו בלונדון נפטרה לפני שנים אחדות והשאירה ארגזים רבים וסיפור משפחתי סבוך אפילו יותר משלי.

"סוזן סיפרה שהמשפחה התגוררה בלונדון. יום אחד, בהיותם ילדים, לקח אביה אותה ואת שני אחיה לביקור בבית יתומים. שם הפגיש אותם עם ילד בשם פיטר. אביה סיפר להם שהילד הזה הוא בן נוסף של אמם, אח למחצה מנישואים קודמים עם גבר אמריקאי. הוא המשיך וסיפר

אין לי תשובות וכנראה גם לא יהיו לי. בכל ההתרגשות הגדולה עם המפגש הפתאומי הזה עם חיים שלא הכרתי, עם חיים שלא ידעתי עליהם, האירועים האחרונים ממש הפכו את עולמי.

שיש לאמם בן נוסף בצ'כיה מנישואים אחרים. אחרי כל זה הוא גם ביקש שלא יספרו לאמם על הביקור שעשו בבית היתומים אלא שיספרו ששיחקו בפארק. זה טלנובלה הסיפור הזה! "פיטר, אח למחצה, בן שבעים עכשיו, חי בלונדון. האחים שמרו אתו על קשר מאותה פגישה ללא ידיעתה של אמם. לאחר שהאם נפטרה, פיטר עזר לסוזן לעבור על הארגזים והמסמכים שהאם השאירה אחריה. כשנברו בתעודות והמסמכים, מצאו מסמך שמעיד על כך שאביה שירת בצבא

צילום: איילת שלכט-ארונוביץ

ברכה רוני וסוזן אליזבט